

ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВСЕНАРОДНІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЬЮ ЙОРКУ, СЕНАТОР БОКЛІ ТА ІНШІ ЗАОХОЧУЮТЬ ДО ДАЛЬШИХ ЗМАГАНЬ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

Нью-Йорк, 19 жовт. (В. Л.-і. Д.) — Понимавши холодною і вітряною погодою понад дві тисячі українців — згідно з твердженнями американської преси — серед них майже половина молоді в односторонніх молодечих організаціях і національних одягах, взяли участь в Всенародній Маніфестації, яка відбулася тут на 5-й евею для відзначення 200-річчя Американської Незалежності і 100-річчя українського поселення в цій країні, що її у провідженні цих відзначень, організував окремий Комітет 200 і 100-річчя під головуванням а. Фіса та який діє в рамках Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Відділу УК-КА Метрополітанського Нью-Йорку з допомогою і участю громадських осіб ЗСА.

Точно о годині 1-й по полудні похід рушив по П'ятій евею в ескорті поліції в напрямі Бранс парку на 42-й вулиці, де відбулася політична і мистецька програма Маніфестації.

Похід очолювали прапороносці, за якими молоді, зодягнені в українські національні одяги, несли великий напис англійською мовою: "Гейп Вирсдей ЗСА". Далі йшли маршували військовим порядком колоні комбатантів, біля яких, додержуючи кроку комбатантам, маршували в односторонній козацької старшини з прапором у руках усюди присутній 82-річний маестро Авраменко, а далі члени парафії з Фреш Медов, дівчата в національних одягах, численні прапори. Колони з транспарантами, які зображували українське народне мистецтво, молоді Академії с. Юра, колонні Пласту з організаційних

ми прапорами, танцювальний Ансамбль парафії св. Володимира з Гемстеду, прикрасно влаштований народний віз УНСоюзу, що його з допомогою Головного Уряду підготувала нью-йоркська Округа Відділів УНС на чолі з М. Хоманчуком: та на ньому, крім двох дружок "Союзівки" Марти Воар і Ліди Лекець та молодечої оркестри "Тризуб" під керівництвом Михайла Галатина, їхали діти школи Українства в Асторії — (Христия Гриня, Роман Гриня, Юрій Морак, Софія Малаховська, Андрій, Марко і Юрій Слив, Христия Івашко, Катруся Шогрин, Михайл Барна та Ганя Сава) колоні членів США з українськими національними прапорами, дівчата оркестра, довгі ряди молоді СУМА на чолі з головою Осередку Корнелієм Василюком, громада з Асторії з організаційними прапорами ООЧСУ і СУМА, Організація УВФ з Нью-Йорку і сотні громадян з поодинокими громадянами Нью-Йорку і околиць.

Чисельно зібрані на великій площі Бранс парку приїхав голова Комітету 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського Поселення а. Фіс, хор парафії Чесного Хреста в Асторії і св. Володимира в Гемстеді під диригентурою О. Дябелю випікали під акомпанюванням духової оркестри національні гімни, а о. д-р В. Гавліч, ЧСВВ, провів вступну мову.

Цілістю програми провів молодий адвокат Аскольд Лозинський. З довшим словом в українській мові виступив першим д-р В. Савчук, голова КОУАО. Мотом (Закінчення на стор. 4-й)

Учасники секретарсько-організаційного курсу УНСоюзу Округу Нової Англії перед будинком УНДому у Вільямантику, Конн.

Вільямантик, Конн. — Заходами Управ трьох округів УНСоюзу Нової Англії, а саме Нью-Гейвену, Бостону і Вунсакету, минулої суботи, 18-го жовтня, відбувся тут успішний секретарсько-організаційний курс і організаційний курс в яких взяли участь 30 урядовців Відділів цих Округів.

Курс відкрив коротким словом голова Округу Нью-Гейвену д-р Михайло Снігурович від імені організаторів та господарів цього курсу, опісля головний організатор Степан Гавриш поінформовав про значення і потребу такого курсу. В програмі самого курсу доповідачі дали чотири лекції на такі теми: "Основи життєвого забезпечення" і "Обов'язки секретарів Відділів" — головний секретар Володимир Сохан, та "Наш товар — класи забезпечення УНСоюзу" і "Як

здобувати нових членів" — головний організатор Степан Гавриш. Після кожної лекції доповідачі давали відповіді на ряд запитань, а в перерві між доповідями господарі влаштовували для учасників курсу полуденок. Таким же прийняттям вголосі учасників господарі після закінчення організаційного курсу, що д-р Михайло Снігурович склав подяку секретарі 387-го Відділу п. Ірені Олійник та її співробітникам: Михайлові Хмисів, Андрієві Смукові, Марії Смуку, Луці Ардиюковській, Ларієві Душинській, Софії Івах та Анні Ферічню.

Організаційним нарадами, які слідували, проводила голова Округу Нової Англії д-р Михайло Снігурович, а секретарював Тарас Силинський. До президії наради були запрошені гості з (Закінчення на стор. 4-й)

Фрагмент Української Всенародної Маніфестації в Нью-Йорку на фотознімку в щоденнику "Н.Н. Ньюз".

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД СТВОРИВ КОМІСІЮ ДЛЯ СЛІДУВАННЯ ЗА ПОРУШУВАННЯМ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В СРСР

Вашингтон. — Президент Джералд Форд, згідно із законом, який він підписав минулої п'ятниці, найменував трьох урядовців — по одному з Державного департаменту і Департаменту оборони та торгівлі — до спеціальної створеної Комісії для слідування за порушеннями людських прав в СРСР в інших країнах, які підписали Гельсінкську угоду минулого року.

Як відомо, законопроект про створення такої Комісії був внесений в сенат Кліффорд Кейс з Нью-Джерсі, а в Палаті Репрезентантів конгресменка Міллісент Феннік. Крім трьох представників уряду, до Комісії входить шість сенаторів і шість членів Палати Репрезентантів.

З рамени Уряду ЗСА на членів Комісії найменовано президентом Фордом: Монро Лі, правний дорадник Державного департаменту Деймс Пур, головний асистент секретаря оборони; і

ЛИТОВЦІ ВІЯВЛЯЮТЬ ЗЛОЧИННІ МОСКВИ, ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ПОСИЛЕНОЇ БОРОТЬБИ ЗА ВОЛЮ

Нью-Йорк. — В 6 і 7-му числі Інформаційного Бюлетеню "Ельта", що його видає тут Верховна Рада Визволення Литви, появилось цілий ряд матеріалів, які свідчать про пожевалу діяльність опозиційних сил в Литві. В журналі опубліковано також відкритого листа литовського діяча і політв'язня Антанаса Терцякаса до голови КГБ Андропова, в якому розповідається про страшний безправ'я і насильство КГБ-ського апарату і про жорстокі відносини в концтаборах, у яких перебувають політв'язні. В 6-му числі надруковано повний текст звернення литовських підпільних організацій до литовського народу у зв'язку з річницею союської агресії на Литву в 1940 році. Заклик підписали Литовський Визвольний Рух і Литовський Демократичний Молодіжний Комітет. У зверненні між іншим пишеться: "Ми, представники ЛВР і ЛДМК, покликуємось на прагнення литовського народу до самостійності, свободи і миру, як теж соціального прогресу, категорично засуджуємо ім-

періалістичну агресію СРСР проти Балтійських країн. Ми живемо тепер в умовах постійної брехливої пропаганди, масової дезорієнтації і союської терору. ЛВР і ЛДМК закликають всіх, хто прагне свободи, національної незалежності і демократії діяти в таких напрямках: підносити голос протесту до більшої енергійності проти союської агресивної політики та в користь визволення Литви і цілої Прибалтики; виявляти з найбільшою енергією та відвагою злочини проти демократії, людських прав і беззаконності в СРСР".

Виставка ОБРАЗІВ ІРЕНИ ФЕДЕНІШИН

Вашингтон. — Жіноча Секція Об'єднання Українців Вашингтону інформувала, що в суботу, 23-го жовтня ц.р. о. год. 7-й вечора тут в залі української православної церкви, 4842 16-та вул., відбудеться виставка образів Ірени Феденішин. Виставка буде відкрита в неділю, 24-го жовтня ц.р., до год. 3-ої по пол.

ПРЕЗ. ФОРД З'ЯСУВАВ ПРЕДСТАВНИКАМ ЕТНІЧНОЇ ПРЕСИ РЯД ПРОБЛЕМ ВУТРИШНЬОЇ І ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ЗСА

Вашингтон. — Заходами д-ра Мирона Куропаса, спеціального асистента Президента для етнічних справ, і Вільяма Баруді, асистента Президента, тут в четвер, 14-го жовтня, відбулася коротка зустріч шістьох представників етнічної преси з президентом Фордом, під час якої затримувалося кілька питань внутрішньої політики ЗСА, що лежать в площині зацікавлення поодинокими етнічними групами і їх як цілості. Зустріч, яку попередила одногодинна конференція шістьох представників етнічної преси з д-ром М. Куропасом і В. Баруді, відбулася в полудневих годинах в Овальній бібліотеці президента Форда і тривала 35 хвилин. Заступили були італійська, польська, німецька, китайська, литовська і українська етнічні групи. Від "Свободи" був на цій зустрічі ред. Зенон Сиклиш.

Відповідаючи на поодинокі питання, президент Форд підтвердив своє ставлення до таких справ, як злочинство, збереження етнічних кварталів в містах, негативні наслідки т. зв. системи квот, охорона старших віком громадян перед злочинцями і підвищення оплат на пакунок союськими властями.

В цій останній справі, заявив президент Форд, уряд ЗСА вже раніше звернувся до уряду СРСР з протестом, і хоча це в внутрішній справі СРСР, згідно із заявою його властей, Уряд ЗСА, а особливо Державний департамент, продовжує заходи в цілях зняття оплат, які, як сказав президент Форд, грабують американських громадян із мільйонів доларів.

В справі збереження етнічних кварталів, які, сказав президент Форд, — це осередками культурного і громадського життя поодиноких етнічних груп, повинні бути збережені в інтересі цих останніх і в інтересі

міст, більшість з яких знаходяться в критичній економічній ситуації. Президент заявив, що секретар Департаменту Мисських Справ, п-і Карл Гілс, вже в наступному тижні проголосить перші заходи, які будуть зроблені в напрямку збереження етнічних кварталів, включно з вжиттям федеральних фондів і координацією з існуючих 12-ох програм.

Відповідаючи на запит про злочинців — рецидивістів, які досі бують по етнічній громадах і їх мешканцях, нападуючи особливо на старших віком громадян, президент Форд сказав, що він обстоював і обстоює якнайгостріше примінення законів, з особливим наголосом на підтримання цих злочинців у в'язницях на довші строки.

Президент Форд гостро засудив т. зв. систему квот, яка, заявив він, створила зворотну дискримінацію, як у приватному так і урядовому секторах. Колишні кривди, сказав президент Форд, не можна направляти новими кривдами, стверджуючи, що однією критерієм в прийманні на працю і в підвищенні повинні бути кваліфікація, знання і здібність осіб, а не їх расова приналежність.

Безпосередньо перед конференцією президент Форд підписав закон про надання прав на медичну опіку всім ветеранам Першої і Другої світових війн, які були членами польських і чеських формувань, що боролися по боці ЗСА проти ворогів. Церемонія підписання законопроекту відбулася в готелі Рок перед Білим Домом в присутності численної делегації польських і чеських ветеранів і громадсько-суспільних діячів. В короткій заяві, президент Форд це раз підкреслював, що американський народ і його уряд підтримують стримання всіх народів до волі і незалежності та їх право на самовизначення.

Нью-Йорк. — "Вони добрі люди — з того, що я бачу. Вони встають рано і важко працюють цілий день" — сказав поліцай, що є сусідом братів Миколи і Сергія Ковальчуків у Філадельфії, проти яких Іміграційна і Націоналістична Служба веде тепер слідство на підставі обвинувачення проти нього не є правдиві. "Ні, я не боюся. Якщо б я боявся, то ми не жили б тут усе час" — сказав він кореспондентові Миколи Ковальчук відомістю коментувати, але сусіди сказали кореспондентові, що родина Ковальчуків завжди перша в державні свята вставляла американський прапор...

ПРЕМ'ЄРА "СКЛЯНКА ВОДИ" В НЬЮ ЙОРКУ

Нью-Йорк. — В неділю, 7 листопада ц.р. о. год. 4-й по полудні, тут у приміщенні Фешен Інституту при 227 Захід. 27 вулиці, Студія Лідії Крушельницької "Мистецьке Слово" дасть прем'єру — комедію С. Скриба "Склянка води", що її переклад з французького зладив Юрій Шерешевський. Лідія Крушельницька, музикантка — Гіор Соневічська, хореографія — Ольга Ковальчук-Івасівка, оформлення сцени і проєкти костюмів — Марія Шуст та світло — Юрко Гречило.

ЕКОНОМІЧНІ СПРАВИ І СХІДНІЯ ЕВРОПА БУЛИ ГОЛОВНИМ ПРЕДМЕТОМ ПУБЛІЧНОЇ ДЕБАТИ КАНДИДАТІВ НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА

Густон, Тексас. — В п'ятницю, 15-го жовтня, тут відбулася перша в історії ЗСА публічна дебата між віцепрезидентськими кандидатами, — республіканським сенатором Робертом Долом із Канзасу та демократичним сенатором Волтером Мондейлом, під час якої обидва кандидати наголошували внутрішні економічні питання, як теж затримували закордонну політику, в цьому і справу союського панування над Східною Європою. Дебату спонзорувала Ліга Жінок-Виборців і була передавана телевізійними сітками та по радіо.

Під час 2-хвилинних вступних заяв і опісля, відповідаючи на запити трьох палателів і коментуючи відповіді свого суперника, сенатори Дол і Мондейл до великої міри повторювали свої попередні вислови про різні аспекти американської внутрішньої і закордонної політики та підтримували відповідно становища президентських кандидатів, Джералда Форда і Джимі Картера.

Демократ Мондейл наголошував, що федеральний уряд мусить присвятити більше уваги таким питанням як: шкільництво, мешкання проблема, боротьба з інфляцією та безробіття, розв'язки енергетичної проблеми, краще забезпечення здоров'я тощо. Республіканець Роберт Дол наголосив на обороні дотеперішню економічну політику президента Форда, заявляючи, що теперішній уряд зроби багато в ділянці поборення рецесії, інфляції, безробіття і т. д., та критикував Мондейла, Картера і контрольований демократичний Конгрес за те, що стараються надмірно збільшувати видатки уряду, що, на думку Дола, може довести до нової інфляції та великого бюджетового дефіциту.

Відносно Східної Європи, сен. Мондейл назвав заяву Президента, що та частина світу ніби не знаходиться під пануванням Союського Союзу — "правдоподібно найбільш неймовірною заявою", яку будь-який президент ЗСА вголосив в останніх роках, кажучи, що заява президента Форда викликає "замішання в Європі" і похвали в комуністичній пресі Пальці. Сенатор Мондейл схвалив факт, що Президент опісля признався до помилок, але дивувався, чому чекав аж 6 днів. Відповідаючи на запит: чи демократи дійсно вели б іншу політику щодо Східної Європи, ніж теперішній республіканський уряд, сенатор Мондейл заявив, що з кожним з держав в цій частині світу треба вести "особисту політику", а не трактувати всі країни як один блок, та не звертатися до СРСР, щоб відіграв роль посередника в переговорах з країнами Східної Європи. Він також сказав, що хоча всі добре розуміють, що тим країнам буде важко здобути дійсну незалежність, то Америка повинна підтримувати ці (Закінчення на стор. 2-й)

Євген Ляхович, провідний діяч Українського Визвольного Руху, б. співредактор "Свободи" і основник ООЧСУ, помер на Флориді

Бока Ратон, Флориди. — Минулої суботи, 16-го жовтня, тут помер на 76-му році життя учасник Українських Визвольних Змагань в рядах Української Галицької Армії від 1918-го року, один з найвидатніших діячів Українського Визвольного Руху між двома світовими війнами, інженер по професії, журналіст і публіцист та автор ряду праць, колишній співредактор "Свободи" та основоположник і перший голова Організації Оборони Чотирьох Свобод України. Похорон був запланований на понеділок, 18-го жовтня, з місцевій католицькій церкві на місцевій цвинтарі. Осиротів дружину Ольгу, дочку Карину і Христину та 4 внуки і три сестри.

Св. п. інж. Євген Ляхович народився 4-го червня в містечку Ушані в Україні в 1900 році. В 1918-му році 18-літнім юнаком зголосився до Української Галицької Армії та служив і боровся в її рядах до 1921-го року. В 1922-23 студіював техніку в Данцігу і в тому році переїхав до ЗСА та продовжував технічні студії в Брукліні. Продовжуючи боротьбу за волю України в організаційних рядах УВО і ОУН, був в рр. 1933-35 дипломатичним представником ОУН в Лондоні, де він Українське Пресове Бюро. Повернувшись в тому році до ЗСА, в 1936-му році поступив на працю в редакції "Свободи" і був її співредактором до 1942-го року, перейшовши тоді на свою професійну працю інженера в машинобудівельній фірмі в Брукліні. В рр. 1946-48 зосереджував свою активність на допомозі визволенню — повстанській боротьбі в Україні, довіривши створення Організації Оборони Чотирьох Свобод України і був першим її головою. Був автором ряду публіцистичних праць та диспувацем — кореспондентом багатьох українських газет і журналів. Крім ближчої і дальшої родини, осиротів велику Українську Громаду, яка назавжди збереже його у вільній пам'яті за його працю і заслуги для добра українського народу.

Св. п. інж. Євген Ляхович народився 4-го червня в містечку Ушані в Україні в 1900 році. В 1918-му році 18-літнім юнаком зголосився до Української Галицької Армії та служив і боровся в її рядах до 1921-го року. В 1922-23 студіював техніку в Данцігу і в тому році переїхав до ЗСА та продовжував технічні студії в Брукліні. Продовжуючи боротьбу за волю України в організаційних рядах УВО і ОУН, був в рр. 1933-35 дипломатичним представником ОУН в Лондоні, де він Українське Пресове Бюро. Повернувшись в тому році до ЗСА, в 1936-му році поступив на працю в редакції "Свободи" і був її співредактором до 1942-го року, перейшовши тоді на свою професійну працю інженера в машинобудівельній фірмі в Брукліні. В рр. 1946-48 зосереджував свою активність на допомозі визволенню — повстанській боротьбі в Україні, довіривши створення Організації Оборони Чотирьох Свобод України і був першим її головою. Був автором ряду публіцистичних праць та диспувацем — кореспондентом багатьох українських газет і журналів. Крім ближчої і дальшої родини, осиротів велику Українську Громаду, яка назавжди збереже його у вільній пам'яті за його працю і заслуги для добра українського народу.

УЗХ відзначає своє 45-річчя

Нью-Йорк, (П.Р.). — Цього року Український Золотий Хрест відзначає 45-річчя своєї харитативної праці ювілейною конференцією в готелі Шератон в Чикаго, Іл., в дні 23-24-го жовтня. Господарями цього святкування є 12 відділів УЗХ, який рівночасно відзначає і свій ювілей. З цієї нагоди УЗХ планує нагородити проф. Ол. Грановського спеціальною грамотою за його довголітню допомогу в праці й акцій цієї організації. Під час святкування делегати з різ-

них частин ЗСА проаналізують багатогранні діяльні активності УЗХ та звернуть свою увагу на найбільш певучі в сучасну пору, а це на конкретну й актуальну допомогу політв'язням і їхнім родинам в Краю, яку дає від 1967 р. успішно Комітет Оборони й Допомоги при Головному Управі УЗХ як Фонд УЗХ.

Ювілейний бенкет із мистецькою програмою, на який запрошено представників організацій і все громадянство, відбудеться в тому самому готелі в суботу учерчі.

СВОБОДА

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — \$30.00, на пів року — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНАОу \$5 м.с. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потрібні випадки скорочувати надіслані матеріали, незалежно від того, чи надіслані вони повністю чи частково. Авторі, які хочуть, щоб їхні матеріали повернулися їм, повинні надіслати заповнену копію з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Привілей і обов'язок

Цього року можна часто почути заяву: „Я не буду взагалі голосувати під час виборів“. Деякі люди мотивують свою відмову брати участь в цьому представницькому процесі всіх демократичних суспільств тим, що, мовляв, „ні який кандидат не зацікавив мене своєю програмою“. Інші твердять, що „з моїм одним голосом все одно ніхто не рахується“, а між громадянами-українцями можна почути, що ні один, ні другий кандидат „не дбає про Україну“.

Жадне із цих тверджень не може і не повинно бути причиною відмови в голосуванні. Виникає запит: що сталося б, якщо відмовилися б голосувати подавляюча більшість виборців? Відповідь ясна: На керівних постах виконавчої та законодавчої частини уряду, — федерального, штатного чи міського, — опинилися б люди, які не були б представниками цілого населення ЗСА, а тільки малої частини громадян.

Не мають слухності також ті, які думають, що з їхнім голосом „ніхто не рахується“. В демократичній системі кожний голос є важливий, бо поодинокі голоси творять більшість і в обставинах один-два голоси могли б перерішити вислід виборів.

Щодо твердження громадян українського роду, мовляв, „кандидати не дбають про Україну“, то це теж не витримує аналізу. Правда, що жадний з президентських кандидатів, як і велика більшість кандидатів до Конгресу, — не виступлять з вимогою, щоб Москва негайно звільнила Україну та не обіцяють підтримки для українського визвольного руху, бо не така тепер в Америці і в світі політична кон'юнктура, але це не значить, що кандидати на президента та на інші пости не цікавляться проблемами України. Вони тільки вважають, що для ЗСА тепер корисніше є політика „відпущення“, а кожний політик впершу чергу дбає про інтереси його власної держави. Ми маємо право і обов'язок не погоджуватися з висновками політичних діячів ЗСА щодо питання, яку політику відносно Москви повинен вести Вашингтон, якщо воно в нашому переконанні не є в інтересі Америки. Але ми нічого не досягнемо відмовою від голосування у виборах. Навпаки, тільки наша якнайактивніша і масова участь у передвиборчій кампанії та у самих виборах може дати бажані результати, бо доказе кандидатам, що ми творимо поважну частину населення ЗСА і що з нами треба рахуватися.

Зрозуміло, що громадяни українського роду, не забуваючи про недолугу українського народу в Батьківщині, повинні виявляти більше зацікавлення також питаннями внутрішньої політики ЗСА, зокрема у тих ділянках, що мають значення і безпосередньо відносяться до нас, як етнічної групи. Сказано: це наш привілей і обов'язок.

ЕКОНОМІЧНІ СПРАВИ

(Закінчення зі стор. 1-04)

прагнення до самостійності, бо ЗСА мусять в очей світу дати бути країною, яка обстоює право всіх народів на волю і незалежність. Сенатор Мондейл рівнож заявив, що демократи звертають більше уваги на те, чи СССР додержується тих постанов Гельсінської Декларації, які стосуються вільної виїмки думками та інформації, і таврував президента Форда за те, що відмовився „стрінити і вислухати“ Александра Солженіцина, бо, на думку сен. Мондейла, Америка мусять вислухувати тих людей із Східної Європи, які є свідками спроможності людського духа протиставитися опресії“.

Р. Дол заявив, що треба більше уваги звертати на попередню діяльність президента Форда, ніж на „помилку під час дебатів“ та сказав, що хоча СССР панує над урядами і територією відносноєвропейських країн, то „серця і уми“ поляків, румунів, чехів і т. д. залишилися вільними і вони не втратили надії на свободу. Він сказав, що найкращим способом підтримувати народи Східної Європи і їхні змагання є шляхом збільшення торгівлі з Америкою.

Обидва кандидати на пост віцепрезидента надіють, що виконуватимуть відповідальніші обов'язки, ніж попередні віцепрезиденти. Сенатор Мондейл сказав, що Джиммі Картер погодився, щоб Мондейл, коли стане віцепрезидентом, очолював старання змінити структуру федерального уряду, щоб зробити його більш ефективним, а очолював би боротьбу із злочинністю і наркотиками. Президент Форд натомість хоче, щоб Р. Дол був відповідальний за старання здобути інформації про всякі, які „пропади без вісті“ під час В'єтнамської війни, та займатися питаннями, як збільшити експорт американських сільськогосподарських продуктів.

Під час дебатів сенатор Дол обстоював державного секретаря Генрі Кіссінджера, заявляючи, що хоча не завжди погоджувався з Кіссінджером, то державний секретар зробив дуже багато для світового миру. Натомість сенатор Мондейл критикував політику Форда і Кіссінджера на Близькому Сході, заявивши, що уряд Форда довгий час не підтримував старань чорного населення країн Південної Африки; перебрив в свої руки владу від білої меншості, а почав цікавитися тією справою щойно напередодні виборів. Мондейл також закінчує репліку, сказавши, що вони „присягну“ ставилися до військової хунти в Греції. Він сказав, що Демократична партія хоче „зміни у філософії та в напрямі“, точніше, щоб Америка знову наголошувала свої підставні вартості свободи і державної незалежності, бо сила Америки лежить саме в тих вартостях.

Обидва кандидати старалися пояснити, чому серед населення існує такий брак зацікавлення цюгоричними виборами. Дол твердів, що виборці „не вірять“ в обіцянки Картера та бояться більших виступів уряду. Натомість Мондейл сказав, що В'єтнамська афера, В'єтнамська війна, надужиття повноважень розвідки, агенція тощо послабили довіру населення до уряду. Демократи вважають, що вони зможуть привернути це довір'я.

Дебата між віцепрезидентськими кандидатами проходила в гострій атмосфері, ніж дві дебати між президентом Фордом і Дж. Картером. Третя і остання дебата між Фордом і Картером відбудеться цієї п'ятниці, 22-го жовтня, в 9:30 учворі.

Сенатор Палло Юзук

ПОТОПТАННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Слово на Маніфестації у Вінніпегу, 3 жовтня, 1976.

Вже більше як один рік минуло, коли в Гельсінкі, Фінляндія, дня 1-го серпня 1975 року зібралися голови 34-ох держав і підписали інтернаціональний документ під назвою „Конференція в Справах Безпеки і Співпраці в Європі. Остаточний Акт“.

Це була угода між державами Східного блоку, державами Західного демократичного блоку, організованих в союзу НАТО, — всі члени Об'єднаних Націй, Україна і Білорусь, хоч вони також члени Об'єднаних Націй, не були репрезентовані, що вже доказує несправедливість, про яку навіть не згадували на конференції.

Щоби мати явесь поняття, в якому дусі ця конференція відбувалася в тих трьох днях, подивимося з літака на місто Гельсінкі. Всюди докола великої залі „Фінляндія“ була маса поліцаїв в уніформах, а більше у звичайному одязі з радіомашинами, що додавало до напруження. Поліцейські пили на землі, гелікоптери у повітрі й моторні човни на водах пристані стежили широкою сіткою, щоб забезпечити безпеку. Люди тримали далеко від осідку конференції. На такому напруженому тлі, сходилися провідники держав, щоб домовитися в справах миру, міжнародної співпраці, й безпеки в світі.

Ми знаємо, що Советський Союз найбільше скористав з цієї Гельсінської конференції у угоди. Західні держави погодилися, що не будуть порушувати теперішні кордони в Європі війсьним шляхом, що де факто значить визнання окупації й гегемонії Советського Союзу відносно сателітних держав: Польщі, Чехо-Словаччини, Мадярщини, Болгарії та Румунії, і анексії держав: Естонії, Латвії, Литви, України й Білорусі. Для Советського Союзу це було велике досягнення, до чого він примував 30 років від закінчення Другої світової війни в 1945-му році.

Західні держави були задоволені тим, що СССР погодився на так званий „третій кошток“, що відноситься до прав людини, культурних зв'язків та свободного руху людей й інформації між державами. Канадський прем'єр-міністр Трудо вважав, що советський підпис під цією частинною Гельсінської Декларації є важливим, бо, як він заявив, „без обіцянки з'єднання родин, без обміну ідей й поглядів, нова ера згоди, якої шукаємо, не буде знайдена“.

Треба бути найвищим, щоб вірити обіцянкам російського блоку виступаючого режиму СССР. З досвідом українці знають, що Ленін твердив, що обіцянки робляться на те, щоб їх ламати. Сталін висловив ту саму думку ось як:

„Організація або керівництво групою, діяльність якої що провадиться під проводом проповідання релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів, або під іншим приводом, поєднана з заповненням шкоди здоров'ю громадян, ставово розпущено або іншим посяганням на особу чи на права громадян, а так само з спонуканням громадян до відмови від громадянської діяльності або виконання громадських обов'язків, — караються позбавленням волі на строк до п'яти років із засланням на той же строк чи без такого, або засланням на строк до п'яти років з конфіскацією майна або без конфіскації“.

(Продовження буде)

Третій З'їзд колишніх мешканців Бойківщини з Канади і ЗСА

(2)

Згідно з кличем З'їзду тостмайстер привітав від З'їзду присутніх на залі колишній УСС Ратич — Дмитерко і з УГА Михайла Федька, яких привітали з величчю гучними оплесками.

Тостмайстер зразу увійшов в контакт з публікою своїми дотепами, починаючи від бойківського, а вечора завдяки директорів Квасові, що особисто наглядав над порядком, була справля — українська. Для вшанування найновіших Визвольних Змагань, що розгравалися також на Бойківщині, тостмайстер Митрон Ганушевський оповів дуже зворушливу історію про маленьку дівчинку, що по одному з бов подавала головному командирові букетик квітів, але замінила його в останній хвилині за великий окрась як надкушеного хліба.

Як командир запитав, чому не дас квітів, дівчатко з гарячими щічками сказало: „Квиточок маєте багато в лісі, а хліба нема, тому нате мій“.

Справді, такі епізоди жорстоких воєнних дій давали нашим воїнам та старшинам УПА докази щирої любові та посвяти й прив'язанія до свого рідного війська, та віри у перемогу. Вечеря проходила в піднесеному та веселому настрої при зустрічі зі знайомими давніх часів в Україні.

На бенкеті забирали слово о. Гаврил Кірижський, д-р Микола Ценко та інші. Відчитано також привітання від Блаженнішого Патріарха Йосифа І, апостольського адміністратора Архієпископа Василя Лостена та інших товариств і установ. Між привітання був один дуже оригінальний лист — гумореска від Андрушка Володимирова, яка викликала веселий настрій у бойків, бо була написана бойківською говіркою. На закінчення бенкету проспівано „Воже,

В. Канарчук

МЕНШИННИ СРІ ЛЯНКА В ОБОРОНІ СВОЇХ ПРАВ

На острові Срі Ланка (Цейлон) живуть дві національності: сінгалезійці й таміли. Сінгалезійці — це арійці і буддисти, вони творять 4/5 усього населення острова, що становить 12 мільйонів. Таміли — це дравіди (себе неарійці) і гіндуси. Наступні європейські завоювання визнавали ті національній й релігійній різниці аж до початку XIX століття, коли Британія завоювала весь острів, беручи його під адміністрацію. Коли ж 1948 року Британія визнала незалежність Цейлону, сінгалезійцям удалося переконати тамілів, щоб згодилися на конституційну ухвалу про єдину державу, обіцяючи їм, що всі їхні права будуть збережені. Однак, в 1972 році прем'єр пані Срі-маво Бандаранайке проголосила нову конституцію, на основі якої перейменовано острів на Срі Ланка й сінгалезійську мову визнано офіційною. Таміли вважали, що ця нова конституція зробила їх громадянами другої класи.

Самі таміли діляться на дві групи: сріланських тамілів, які жили на півночі й на сході острова від непа-м'ятних часів, та індійських тамілів, яких переселено з Індії для робіт на плантаціях чаю в центральній гористій частині острова в XIX столітті. Незабаром після одержання незалежності, 1,2 мільйона індійських тамілів, що жили на острові, позбавлено виборчих прав й до сьогодні вони не мають права голосувати. На основі умови з 1973 року між урядом прем'єра пані Бандаранайке й урядом індійського прем'єра Індіри Ганді ті робітники мають бути репатрійовані до Індії впродовж п'ятнадцяти літ.

Щільно таміли є рідше зовсім незалежна держава Еллама (Таміль), ніж рівність із сінгалезійською більшістю в федеральній державі Срі Ланка. Таку заяву проголосив старший літаний Чельванаякам, провідник Тамільського З'єднаного Визвольного Фронту і член парламенту. Тамільська молодь щораз більше настроєна воєнничо і від цивільної несхвильності перейшла до збройної боротьби. Вона таємно старается купувати зброю закордоном. Причина тому всьому: зростає почуття безнадійності серед тамільської молоді, який не тільки приходиться тяжко дістати працю, але теж здобути вищу освіту. Тамільський З'єднаний Союз Визволення заявив, що поведиметься закордон про свою справу, та що сподіватися здобути прихильність і підтримку Заходу й держав „Третього світу“. Сподіватися заляцього покористуватися економічною зброєю, а саме: залежністю Срі Ланка експорту від Заходу. Якщо вдалося б переконати західні країни, щоб бойкотували сріланські товари (головно чай, какао, каву, перли й дорогі камені) з причини расової дискримінації, то уряд пані Бандаранайке, мусів би прийняти переговорювати з поміркованим тамільським проводом.

А таміли мають сильних союзників: лише через протоку Палк у південній Індії живе більше як 40 мільйонів тамілів, серед яких усе більше пробуджується національна свідомість і зростає почуття кривди, зашпідняти урядом Індіри Ганді. Прем'єр Срі Ланка Бандаранайке і прем'єр Індії Індра Ганді — це вірні політичні союзники, кажуть тамільські провідники. Однак, представники меншиний тамільської групи кажуть, якщо у Срі Ланка прийшло б до революційного руху на зразок Північної Ірландії, а з тим і до строгих репресій, то хвиля невдоволення могла б поширитися через протоку на індійський материк.

Існують інші закони, що заперечують ці права. Наприклад, коли стаття 104 конституції Української ССР каже „Свобода відправлення релігійних культів і свобода антирелігійної пропаганди визнається за всіма громадянами“, то вже Крихіальний Кодекс УССР суворо обмежує цю свободу. Ось стаття 209 Кодексу, яка має дуже широке застосування:

„Організація або керівництво групою, діяльність якої що провадиться під проводом проповідання релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів, або під іншим приводом, поєднана з заповненням шкоди здоров'ю громадян, ставово розпущено або іншим посяганням на особу чи на права громадян, а так само з спонуканням громадян до відмови від громадянської діяльності або виконання громадських обов'язків, — караються позбавленням волі на строк до п'яти років із засланням на той же строк чи без такого, або засланням на строк до п'яти років з конфіскацією майна або без конфіскації“.

(Продовження буде)

вислухат багання“ і тост-майстер попросив до переведення розмовної частини знаного на терені ЗСА і Канаді літературного критика, автора театральних п'єс, Ярослав Климівського, щона вступі відчитав гарний вірш з „Літературної Бойківщини“. Далше він представив родину Стубанів, батька і дві донечки, що своїми коломками, при власному аккомпанюванні на фортеп'яні викликали зацікавлення. Також гра на баяндрухах і спів бойківських пісень „а потім канці з батьком в оригінальних бойківських строях увели всіх у відповідний настрій і подив до батьків, що зуміли привертати дітям стільки любови до рідного. Неперевершеною як завжди була п-і Язвинська — Іванна Климівська, що в своїм знаменитім виступі зуміла в делікатний, добре відчутний спосіб дати сатиру на теперішні часи, політику та громадські справи, що у нас нуртують і нас болять. Не один миг відійти в тій сатирі і себе... Паяс-тато Климівський зібрав багато оплесків за щире участь в нашій імпресі. На кінець двінадцять показали бойківську кошу в різних строях з колекції п. Іри-ка Кметик, що вже входить

в традицію наших імпрес. Вибрано також Королеву Бойків, якою більшістю голосів стала Леся Татомир, та була виграна на картині, подаровані нашими мистцями, а саме Степана Рожка — красив, виграв Модест Венгрінович, Андрія Мадая — дереворіз-хрест, антра Б. Вурак і Іванна Ліщинська — Бойківський красив, олія, виграв П. Данилів.

Голова мгр Утриско перервав півгодинне інтерв'ю з репортером радіо „Свобода“ з Європи для передачі в Україну.

Зід цей був справжнім „Чар-зіллям“, де поруч зустрічелі ми мали змогу оглянути виставку, що П. дбайливо приготував мгр Галі Утриско з панями. Знаходили ми там знімки церков, яких може вже немає, та доріжки чи береги потоків, що ними колись бігали босими ногами. Вачили ми також знімки тих гір, що нам часто сниться і не раз нас кличуть до себе. Не всі маємо змогу поїхати в Україну як туристи, але відважимося в думках наші незабутні дороги місця, молимося до чудотворних ікон в Гошові, Самборі чи в Калварії... що є завжди у наших серцях. Тому не можна дивуватися, що хто народився

в Бойківщині, горнеться до свого Товариства, бо тоді чує силу і міць душі — був непомітним, коли хоча доторкався одною ногою до рідної землі... А ми ж на свій свій серцем і цілою душею. І ми П. ніколи не втра-дивуватися, що хто народився

Ярка Комороська

ЗА ЄДНІСТЬ З НЕСКОРЕНОЮ УКРАЇНОЮ

...можна прострелити мозок, що думку народить — думки ж не вб'ють!“

Думка — вільна думка, — це те, що відрізняє людину від звірини. Це те, що гарантоване конституцією ЗСА, як також СССР: право кожної людини мати думку, свої переконання, своє власне „я“. Одна лише різниця між Америкою та Советським Союзом: в Америці власну думку поважають, а в СССР за власну думку тяжко карають.

В найновішому числі Альманаху Українського Народного Союзу названо 135 в'язнів і цей список ще далеко неповний. Але, які це в'язні? Це не вбивники, не злодії, а т. зв. політв'язні. Їхня провинна в тому, що вони мають свою власну думку, свої тверді принципи, яких не зрікаються, навіть коли за це є карани втратою посади, переслідуванням та ув'язненням.

Їхні думки доводять до нас шляхом захальної літератури. Ми радіємо з їхніх осягів і журимося, коли той чи інший знає ударів з боку варварської системи поневолення, а це більше болюче нам, коли той чи інший з них хилиється, чи й падає від ударів, занеачуючи творчість — свою думку — нещирістю. З особливо підмовою і пошаною схильється кожний з нас перед тими сміливими одиницями, що не завагалися виступити проти поневолення та русифікації українського народу, — перед тими, які мучаться, але не каються у цій захальній літературі ми бачимо розкритку душі сучасної української людини — людини, яка не піддається всім переслідуванням жорстокого уряду, яка не зрікається своєї батьківщини, своєї мови, свого народу.

Це не перший раз, що дотерор комуністичної „влади не України, він діє там від початків її існування. Але це перший раз, що советська влада не має „параграфів“ для цих „злочинців“.

Поет це дуже добре представив:

„Вона чула — параграфів сказали...
Вона даремно присягала слізно,
Що не чинила і не чинить зла...
Була у суддів логіка залізна:
Вона ні в які рамки не лізла,
Вона — новою думкою була!“

Восне покоління кров'ю захищало себе перед нападком, але тим самим і імперію. Воно не підпадало під категорію „ворогів народу“, під яку колись засуджували тисячі людей. А за тим покілінням прийшло нове, народжене вже під час та після війни. Воно вже не підпадало під параграфи „соціальноного походження“ — воно було вже чисто пролетарське. Воно вважало себе носіями „соціалізму“ та вважало, що має право інтерпретувати цей соціалізм, але в цих мо-лодих людях не знищено людської душі та національних почувань. Вони, власне ці, які виступають в обороні людських та національних прав, це — українські інтелігенти.

В 1960-их роках арештовано в Україні ряд молодих інтелігентів. Майже всіх їх засуджено закритими судами на довгі роки концтаборів. Владі здавалося, що все це вадяться закрити, але молоді покоління відмовилися капітулювати перед страхом. Коли масові арешти і суди в 30-их і 40-их роках проходили в Україні так, що про них ніхто не згадував, говорив, то в 60-их роках — загоровив загаль. Підсудним кидано кнги в залі розправ. Відбувалася у Львові та Ки-

свї стихійні маніфестації. Висла-но ряд листів-протестів, підписаних авторитетними людьми, до найвищих советських органів.

Відвага викликає відвагу. Відважна й гідна постава підсудних викликала відвагу дальших людей, що вирішили показати себе людьми, створеними на образ і подобу Бога.

Як сказав Симоненко у своєму вірші: „можна прострелити мозок“ — можна ув'язнити людину, яка думку народить, але думку не вб'ють! І на цьому власне полягає наша солідарність з тисю нескореною Україною. Вона поневолена, але нескорена і так довго вона буде нескореною, як довго є свідомі одиниці.

Мешканці нашої зеленої Верховини - Бойківщини були свідомі своїх обов'язків супроти своєї Батьківщини. Вже від найдавніших часів — за княжої держави — бойки включалися в боротьбу проти наїзників. Козацтво під проводом нашого земляка гетьмана Сагайдачного шло на Турків. За І-ої світової війни молоді Бойківщини була вже настільки свідомою, що в рядях УСС-ів та Української Галицької Армії знайшлося дуже багато добровольців, а їх призначили записани в історії України. По Першій світовій війні майже всі молоді Бойківщини активно включилися в організоване життя та національну працю. Відновлено і поширено діяльність товариств Сокола, народних домів, Просвіти, Пласту, студентських товариств та економічно-господарських товариств — кооператив. Це все вказує на високий рівень національної свідомості бойків.

Вони на цьому не стали. Між війнами бойки ставали в ряди ОУН та зазято протиставили усім гнобленням польського уряду, а під час II-ої світової війни виступали в ряді УПА та Ді-візії, щоб борітись проти „ніх“ напастників України — большевників. Багато з них віддали своє життя в спробі визволити Україну та раз назавжди затримати вільну українську державу. Але ніякось сила ворога пере-ничила палке бажання волі наших воїнів. І знову Україна стала поневоленою. Бойки роз'їхалися по всіх кутках світу, щоб продовжувати свою боротьбу з негаснучою надією за краще майбутнє своєї Батьківщини.

І дальше бойки на чужині плекають свою мову, свою культуру. Ця частина нашого народу є якраз ті, які виконують слова поета:

„Народ мій! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!“

Ці слова є відгук почуванням тих, що по турях. Ці слова — теж відгук почуванням свідомих українців тут, на чужині. Ці слова — це заповіт, якого ми не сміємо забути на одну хвилину, бо коли будемо вірні і поступати згідно з ним, ми добореємо свою Батьківщину, своїх прав — свого правного місця серед вільних народів.

Це є слова, в які кожний українець твердо вірить, але чи поступав згідно з їхнім змістом? Що значить бути свідомою українською людиною? В Україні люди за свою свідомість караються по тюрмах, по психушках, по таборах. Запитайтеся їх, що значить бути свідомим.

А запитайте себе чи нашу молоді, що значить бути свідомим? Чи значить знати свою рідну мову, навіть коли ми ухилимося призна-ти нашим співробітникам чи товаришам американцям, що ми є українцями? Чи значить не посилати наших дітей до шкіл українознавства чи молодечих організацій, навіть коли говоримо з ними вдома по-англійськи, бо, мовляв, це їм більше припадсться? Чи значить це голосно розпинатися за тих, що сидять по тюрмах в Україні, а лишати своїх дітей, щоб самі себе виховували, або щоб їх виховували дурі?

Думаю, що всі з нас погодяться, що це не є свідомою українською людиною; а молоді, яка виховувалася в таких домах, пропаде для своєї Батьківщини, свого народу.

Цього року відзначено (Закінчення на стор. 3-46)

